

HALDEN KOMMUNE
Miljø og landbruk

Nyhetsbrev fra landbrukskontoret april 2026

Markvandring i Halden onsdag 3. juni – hold av datoen!

Landbrukskontoret i samarbeid med Halden Bondelag og Norsk Landbruksrådgiving arrangerer markvandring onsdag 3. juni fra klokken 17.00-21.00.

Årets tema blir jordhelse, dyrking av fangvekster og driftsmetoden Karbon Agro. Fra Norsk Landbruksrådgiving kommer Else Villadsen.

Sted er foreløpig ikke fastsatt, men fortrinnsvis blir samlingen på Idd-siden. Dersom du skal så fangvekster i år og har mulighet til å ta imot hyggelige kollegaer på tunet, så ta gjerne kontakt med landbrukskontoret eller Halden Bondelag.

Ny fagleder på landbrukskontoret

Bjørnar Strøm Hågensen har tatt over stafettpinnen etter Harald Nøding Østvik, og er nå konstituert fagleder. Harald vil jobbe fulltid med skog, mens Bjørnar fortsatt vil ha ansvaret for viltforvaltning og saker etter jord- og konsesjonsloven i tillegg til faglederrollen.

Regionale miljøtilskudd 2026

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har publisert [nytt informasjonsmaterieill for søknadsomgangen 2026](#). Her kan man før våronna orientere seg om ordninger, foreløpige tilskuddssatser og endringer i regelverk.

Søknad om tilskudd til drenering eller spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL)

[Søk om SMIL-tilskudd!](#)

Les [tiltaksstrategien for SMIL-midler for kommunen](#) for mer informasjon om hva slags prosjekter det er mulig å søke tilskudd til. **Søknadsfrist for SMIL-midler er løpende så lenge vi har midler.** Halden kommune har for 2026 ca. 1,8 mill. til disposisjon til gode SMIL-tiltak, og det er fortsatt ledige midler.

For 2026 er det bevilget 151 millioner kroner til tilskudd til drenering nasjonalt. Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus er tildelt 48 millioner kroner av disse. Den tildelte tilskuddsrammen dekker mindre enn halvparten av kommunenes innmeldte behov for 2026. Halden kommune har mottatt 1 578 000 for 2026. Selv om vi har mange søknader på vent fra 2025 tar vi mot dreneringssøknader. Vi håper på at vi kan få en ekstra tildeling. For dreneringssøknader er det løpende behandling. Vi ber derfor om at søknadene er grundig utfylt med grøftkart og god beskrivelse av arbeidet og at arealet som omfattes av dreneringa ikke overskrider 100 dekar. Dette for å kunne tildele midler til flere prosjekter.
[Søk om dreneringstilskudd!](#)

[Drenering – obligatorisk vedlegg til utbetalingsanmodningen](#)
[SMIL – obligatorisk vedlegg til utbetalingsanmodningen](#)

Drenering av jordbruksjord

For tidligere grøftet eller planert jord kan du søke om tilskudd til:

- Systematisk drenering: 4 000 kr/daa
- Usystematisk drenering/avskjæringsgrøfter: 61 kr per løpemeter

Tilskudd til sikring av bekkekanter faller innenfor SMIL-ordningen.

SMIL – midler

Viktige krav:

- Er du ikke eier av eiendommen, kreves skriftlig samtykke fra eier.
- Ved fellestiltak skal én person stå som ansvarlig søker med fullmakt fra de øvrige.
- Søknaden må være godkjent av kommunen før oppstart. Det gis normalt ikke tilskudd til allerede igangsatte eller utførte tiltak.

- Husk på at du må ha tillatelse fra [Statsforvalter ved fysiske tiltak i og langs vassdrag](#) med anadrom laksefisk og kreps. [Fylkeskommunen](#) er myndighet for strekninger med innlandsfisk.

Egeninnsats og timelister

Ved eget arbeid skal det føres timelister for manuelt arbeid og maskinbruk.

Veiledende satser:

- Eget arbeid: 400 kr/t
- Eget arbeid m/motorsag/ryddesag: 450 kr/t
- Fører + traktor/redskap: 750 kr/t
- Fører + gravemaskin inntil 8 tonn: 750 kr/t
- Fører + gravemaskin fra 8 tonn: 950 kr/t

Eget arbeid inkluderer foretakets innehaver og ektefelle/samboer. Arbeid utført av andre må dokumenteres. Kostnadsoverslaget danner grunnlaget for vedtak, mens dokumenterte kostnader legges til grunn ved utbetaling.

Husk at planleggingskostnader kan dekkes av SMIL-ordningen. Det kan derfor være lurt å innhente ekstern faglig hjelp til større hydrotekniske prosjekter.

Iddebekkene

Iddebekkene er et av de fineste gjenværende større bekkesystem i jordbrukslandskapet i Oslofjordfylkene. Det er laget en forvaltningsplan for Iddebekkene. Hovedmålsetningen er å sørge for at det verdifulle bekkelandskapet på Iddesletta skjøttes forsvarlig, med særlig vekt på biologiske mangfold, landskapsestetikk og kulturminner. I tillegg er forvaltningsplanen et verktøy i kommunal saksbehandling, slik at dette verdifulle bekkesystemet forblir så intakt som mulig.

[Revidert forvaltningsplan fra 2025 kan du lese her](#)

Kantsone langs vann og jord – viktig informasjon til gårdbrukere og skogeiere

Vassdragene våre, og alt vannet tar med seg, finner veien videre til Oslofjorden. For å redusere avrenning av jordpartikler og næringsstoffer er det viktig å bevare og styrke kantsonene langs vassdrag.

Krav i jordbruket

For alle som har jordbruksareal som grenser mot vann, gjelder følgende:

- Minst 2 meter vegetasjonssone Det skal alltid være minst to meter naturlig vegetasjonssone mellom jordbruksareal og vassdrag med årssikker vannføring. Dette er et vilkår for produksjonstilskudd.
- Buffersoner etter regionale miljøkrav

Regionale miljøkrav stiller krav om buffersoner mot alle vassdrag (med og uten årssikker vannføring) som mottar avrenning fra fulldyrka jord. En buffersoner kan være:

- Minst 8 meter naturlig vegetasjon (6 m + 2 m), eller
- 6 meter grasdekt kantsoner (oppfyller RMP-kravet) + 2 m vegetasjonssone, eller
- 2 meter naturlig vegetasjon + 20 meter ingen jordarbeiding gjennom høst og vinter. Hvis den naturlige vegetasjonssonen er smalere enn 8 meter, må du kompensere med flerårig gras eller ingen jordarbeiding om høsten.

Krav og hensyn i skogbruket

- Norsk PEFC Skogstandard – kravpunkt 27
Kantsonen mot vann, bekker og elver med årssikker vannføring skal:
 - Bevares eller utvikles som et flersjikt og fleraldret vegetasjonsbelte
 - Normalt stå urørt
 - Kun hogges selektivt for å fremme stabilitet, sjiktning og naturlig treslagsfordeling
 - Ha lauvtrær og stabile trær spart
 - Ha dokumentert hogst når slik gjennomføres

Vannressursloven §11 gjelder i både jordbruk og skogbruk

Det er ikke tillatt å endre kantsonens økologiske funksjon. Selektiv hogst er tillatt, men bare dersom kantsonerfunksjonen opprettholdes. Løvtrær skal som hovedregel stå igjen langs vassdragene, det samme gjelder bartrær med godt rotfeste. Grantrær har et grunt rotsystem som gjør dem utsatt for vindfall med påfølgende erosjon. Rene granbestand har vanligvis lite undervegetasjon. Dette øker erosjonsfaren og gir mindre biologisk mangfold og tilbakeholdelse av næringsstoffer. Dersom det ikke er nok egnede trær til å kunne opprettholde en funksjonell kantsoner, kan hogst kreve dispensasjon. [Presisering av regelverk for hogst langs vassdrag i skog](#)

Oppsummering:

- Grunneier plikter å opprettholde tilstrekkelig kantvegetasjon langs vassdrag med årssikker vannføring.
- Selektiv skjøtsel er tillatt, men må ikke øke avrenning eller svekke livsvilkårene for planter og dyr.
- Kun [Statsforvalteren](#) kan gi dispensasjon fra plikten til å opprettholde kantvegetasjon.

Har du en bekk? Vi har trær!

Vannområdene i Østfold har fått tilskudd fra Miljødirektoratet til å kjøpe inn trær som kan deles ut til grunneiere som vil plante trær langs vassdrag. Samtidig er det mulig å få SMIL-tilskudd til utplantingsjobben.

Flere steder kan det være nyttig å se både skjøtsel og nyplanting i sammenheng. Når trær langs elvekanten blir for store og gamle, er det fare for at de velter ut og bidrar til mer erosjonsskader. Vi tenker det vil være fornuftig å både fjerne trær som skaper problemer og å plante nye trær som kan bidra til å binde elvekanten, helst over flere eiendommer.

Bekker og elver har mange viktige funksjoner i naturen. De er viktige for insekter, fugl, fisk og andre dyr. De er selvfølgelig også transportåre for både vann og næringsstoffer. Kantvegetasjon med busker og trær langs vassdragene har mange positive effekter, blant annet:

- Reduserer faren for utrasing og erosjon, og kan virke flomdempende.
- Fanger opp næringsstoffer og plantevernmidler som ikke bør havne i vassdraget.
- Kantsoner langs vassdrag er viktige leveområder for svært mange dyre- og plantearter. Tett vegetasjonen gir blant annet hekkeplasser og skjul for fugler.
- Trær og busker skaper skjul for fisk. Skygge er viktig for vanntemperaturen. Flere fiskearter trives best med skygge og ikke for varmt vann. Skygge og kaldere vann vil også begrense uønsket algevekst i vannet.
- Kantsoner er viktig næringskilde for insekter, fisk og krepsdyr.
- Sammenhengende kantsoner er naturlige vandrings- og spredningskorridorer for mange arter.
- Kantvegetasjon skaper variasjon og gir et fint landskap.
- En naturlig kantvegetasjon med busker og trær gjør at det blir vanskeligere for uønskede arter å etablere seg, som for eksempel kjempespringfrø.
- Vegetasjon er positivt for å redusere klimagassutslipp og øke karbonlagring.

Floghavre

Landbrukskontoret har mottatt nytt uttrekk fra Mattilsynet over eiendommer i Halden kommune som registrert med floghavre. Det er driftsansvarlig for landbrukseiendommen som skal sørge for årlig floghavrekontroll på all dyrka mark med unntak av flerårig eng.

Ved kjennskap til (eller mistanke om) floghavre, skal du melde fra til kommunen. Meldingen skal følges av en planteprøve og registreringsskjema ved funn av floghavre. [Mattilsynet](#) sine nettsider har fyldig informasjon om kontroll og meldeplikt, forebyggende tiltak, bekjemping og offentlig kontroll for å komme ut av floghavrerregisteret. Ta kontakt med landbrukskontoret om du er usikker på status for floghavre på din eiendom.

Innovasjon Norge

Skal du investere i din landbrukseiendom for å effektivisere driften eller øke produksjonen? Kanskje du må foreta mindre investeringer i forbindelse med generasjonsskifte?

Det kan gis tilskudd til investeringer i driftsbygninger, fôrlager og andre produksjons- eller lagerbygg for korn, potet, frukt og bær, samt tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter og faste installasjoner til vanningsanlegg.

Du kan lese mer om [prioriteringer for landbruksmidler 2026](#) på Innovasjon Norge sine nettsider.

Mattilsynet informerer om autorisasjonsbevis plantevernmidler

Autorisasjonsbevis som utløper i perioden 1. august 2025 til 30. april 2026 har fått utvidet gyldighet til 1. mai 2026. Mattilsynet holder på å ferdigstille nytt nettbasert fornyingskurs. Det er derfor ikke mulig å ta nettbasert fornyingskurs i perioden 01.01.2026 til 01.03.2026. Brukere som faller utenfor datoene som omfatter unntaket må enten ta fysisk kurs via godkjent kursholder eller henvende seg til innsatsvarer@mattilsynet.no om muligheter for unntak/dispensasjon på individuell basis. [Les mer på Mattilsynets nettsider.](#)

Jordleieavtale

Skal du leie ut jordbruksarealet eller er det på tide å fornye avtalen?

[Jordloven](#) stiller krav om at jordbruksareal skal drives. Driveplikten kan oppfylles enten ved at eieren driver arealet selv, eller ved at arealet leies bort. Om arealet leies bort stiller bestemmelsen krav til innholdet i leieavtalen. Avtalen må ha en varighet på minst 10 år, uten at grunneier har mulighet til å si den opp. Avtalen må også føre til driftsmessig gode løsninger, og den må være skriftlig. Lenger leieperiode enn 10 år krever konsesjonsbehandling. Inngåelse av ny 10 års avtale etter utløpet av den første er ikke konsesjonspliktig. Kopi av jordleieavtalen sendes til kommunen.

[Finn forslag til jordleieavtale hos kommunen.](#)

Nytt elektronisk skjema ved søking om nydyrking

Landbruksdirektoratet har utarbeida et digitalt skjema når det skal søkes om nydyrking. Ved søking om nydyrking, skal du registrere og legge ved de samme vedleggene som tidligere. [Se mer hva som trengs i søknad om nydyrking.](#)

Skal du nydyrke? [Søk om nydyrking hos Landbruksdirektoratet.](#)

[Les forskrift om nydyrking hos Lovdata.](#)

Viltforvaltning

Viltvakt

Kommunens viltvaktnummer er 969 43 044. Dette nummeret brukes ved observasjon av skadet, sykt eller dødt vilt. Ved påkjørsel av vilt, ring politiet på 02800. Politiet varsler deretter viltvakt.

Bever i Halden

Om beveren blir tallrik kan grunneieren vurdere jakt og fangst, og jakttiden er 1. oktober er til 30. april.

Fjerning av beverdemning er forbudt, uten først å ha skaffet seg en tillatelse fra kommunen. Fjerning av beverdemning, og/eller uttak av bever utenom jakttiden, kan tillates hvis skaden er eller kan bli av vesentlig økonomisk betydning. Skadeforebygging må forsøkes først. Kommunens mulighet til å tillate skadefelling er gitt i naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd hvor det står:

«Kommunen kan gi tillatelse til uttak av hjortevilt og bever for å avverge skade etter § 18 første ledd bokstav b, samt til å fjerne beverbolig eller dam for å hindre vesentlig skade ved oversvømmelse. Kommunens vedtak kan påklages til statsforvalteren.»

Bestemmelsen viser til § 18 første ledd bokstav b, som sier at skadefelling kan tillates for å beskytte skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom.

Norsk institutt for naturforskning har laget dette faktaarket om bever:

[Faktaark bever - NINA 2 2005](#)

Miljøregistreringer i skog (MiS) og bruk av skogfond

Landbruksdirektoratet har fått spørsmål om bruk av skogfond til å dekke kostnader som knytter seg til Miljøregistreringer i skog (MiS). Bestemmelsene har blitt vurdert på nytt, og teksten på [Landbruksdirektoratets nettside om hva som kan dekkes og ikke dekkes med skogfond](#) er oppdatert.

- Kostnader knyttet til Miljøregistreringer i skog (MiS) kan dekkes med skogfond, enten det skjer som nyregistrering, revisjon, etterregistrering eller nødvendig konsultasjon med miljødatabasar.
- Dette gjelder uavhengig av om det skjer som en del av og inngår i en utarbeidelse av skogbruksplan med miljøregistreringer.
- Det har ikke betydning om registreringene skjer på hele eller deler av eiendommen. Det betyr også at nødvendige registreringer knyttet til en bestemt hogst på en eiendom kan dekkes med skogfond.

Villsvin i Halden

Jegere som sender inn fullstendige prøvesett fra villsvin felt under jakt i Norge, kan få godtgjørelse. Innsender får også gratis undersøkelse av slaktet for trikiner. Prøvesett kan du hente på landbrukskontoret i Storgata 7, men husk å gjøre en avtale med viltforvalter da resepsjonen er stengt. Godtgjørelsen er på 3000 kroner for hanndyr og 5000 kroner for sugge. Det er i tillegg innført en ordning hvor grunneiere kan få godtgjørelse på 4000 kroner pr. felte villsvin på sin eiendom.

Mattilsynet har innført nye krav for å få godtgjøring. Alle jegere må registrere fellingssted med stedsangivelse i Hjorteviltregisteret ved å angi i kart, koordinater, eller miniposisjon-knappen. Informasjon om grunneiers navn og kontaktinformasjon må være med i søknadsskjemaet. I tillegg skal man legge til bilde(r) med funnsted og geolokasjon.

[Les mer om godtgjøringsordningen her.](#)

Hvem gjør hva på landbrukskontoret

Harald Nøding Østvik	Fagleder, skogbruk, nydyrking og jordlovsaker	951 43 054	Harald.noding.ostvik@halden.kommune.no
Bjørnar Strøm-Hågensen	Jakt og viltforvaltning, konsesjon- og delingssaker, naturmangfold	477 92 340	bjornar.strom.hagensen@halden.kommune.no
Kari Elisabeth Schjerpen	Tilskuddsordninger i jordbruket, Innovasjon Norge, friluftsliv og naturmangfold	476 93 270	Kari.schjerpen@halden.kommune.no
Andreas Lunder	Tilskuddsordninger i jordbruket, friluftsliv og naturmangfold	920 42 754	andreas.lunder@halden.kommune.no

Nyttige maler og lenker

 Vil du å låne bor til jordprøvetaking? Landbrukskontoret har bor til utlån og esker, så ta kontakt!

 Har du alt av lovpålagt kompetansekrav og bevis som trengs for å handtere alt utstyr du bruker? [Se alle nyttige og lovpålagte kurs NLR arrangerer!](#)

 Handtering av plantevernmidler og journalføring: [Last ned mal plantevernjournal og les mer om sikre handtering av plantevern hos NLR.](#)

 Driveplikt og jordleieavtaler: [Les mer og finn mal for jordleieavtale hos kommunen.](#)

🐝 Pollinatorvennlighet på eiendommen: [Les mer om hvordan du unngår spredning av fremmede arter fra hagen din og hvilke tiltak du kan gjøre for å ha en insektsvennlig hage.](#)

🔔 Viktige frister og søknadsskjemaer: [Se oversikt over frister til viktige ordninger hos Landbruksdirektoratet.](#)

Aktuelle arrangementer:

- Markvandring i regi av Halden Bondelag, Halden kommune og Norsk Landbruksrådgiving onsdag 3. juni fra klokken 17.00-21.00. Sted ikke fastsatt.

Tidligere nyhetsbrev finner du på [kommunens nettside.](#)

Enningedalen i april.